

11.1.2023

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE315/2022 vp)

Teema: Arvio taloudellisista vaikutuksista

Naton yhteisrahoitteinen budjetti

Naton vuosibudjetti vuonna 2022 oli noin 2,5 miljardia euroa ja vuonna 2023 se on noin 3,2 miljardia euroa. Jäsenvaltiot osallistuvat yhteisrahoituksen eri osa-alueisiin oman bruttokansantulo-osuuteen (BKTL) pohjautuvalla jako-osuudella heti liittymisen hyväksymisestä lähtien. Naton Suomelle ilmoittama prosenttiosuus on 0,9057 %.

Naton yhteisesti rahoitettava oman toiminnan budjetti koostuu siviilibudjetista (Civil Budget), sotilasbudjetista (Military Budget) sekä turvallisuusinvestointiohjelmasta (NATO Security Investment Programme). Puolustusministeriön pääluokan momentilta 27.01.66 (Jäsenmaksut ja maksuosuudet) rahoitetaan Suomen maksuosuus sotilasbudjetista, investointiohjelmasta sekä DIANA-aloitteesta. Vuoden 2023 talousarvioon on budjetoitu yhteensä 23,41 milj. euroa sisältäen sotilasbudjetin maksuosuudesta vuoden 2023 maksuosuuden lisäksi myös 25 % vuoden 2024 maksuosuutta. Laskenta on tehty olettamuksella, että jäsenyys olisi alkanut vuoden 2023 alusta. Talousarvioon tullaan tekemään tarvittavat muutokset sen mukaisesti miten varsinainen jäsenyys alkaa.

Nato-jäsenyydestä aiheutuvat jäsenmaksut (milj. euroa)	23,410
— Naton sotilasbudjetti (Military Budget, MC)	20,800
— Naton turvallisuusinvestointiohjelma (NATO Security Investment Programme, NSIP)	2,400
— Naton DIANA-aloite (Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic)	0,210

Madridin huippukokouksessa kesäkuussa 2022 Nato-maat tekivät päätöksen kasvattaa Naton yhteisiä budjetteja ja päätös tulee vaikuttamaan myös Suomen tuleviin maksuosuuksiin.

Naton sotilasbudjetti (Military budget)

Naton sotilasbudjetti koostuu kymmenistä erillisistä budjetista kattaen Naton komentorakenteen toimintakulut (n. 50 prosenttia) sekä suorituskykyjärjestelmistä, NATO Defence Collegesta, operaatioista sekä eläkkeistä aiheutuvia kustannuksia. Suurin osa rahoituksesta kohdistuu toimintamenojen kaltaisiin juokseviin kuluihin. Vuonna 2023 sotilasbudjetin suunniteltu enimmäismäärä on 1,8 mrd. euroa. Suomen maksuosuuden perusteella laskettuna Suomen osuus sotilasbudjetista vuonna 2023 olisi 16,6 milj. euroa. Vuonna 2023 maksetaan kuitenkin myös 25 prosenttia (4,2 milj. euroa) vuoden 2024 maksuosuudesta, joten tällöin Suomen maksuosuus vuonna 2023 olisi 20,8 milj. euroa.

Naton Turvallisuusinvestointiohjelma

Naton turvallisuusinvestointiohjelma (NSIP) on pitkäaikainen ohjelma, jonka tarkoituksena on rakentaa uutta infrastruktuuria tai parantaa olemassa olevia infrastruktuurielementtejä jäsenmaiden alueilla. Vuonna 2023 NSIP:n suunniteltu budjetin enimmäismäärä on miljardi euroa.

Suomen arvioitu investointiohjelman maksuosuus ei kuitenkaan määräydy täysin ilmoitetun prosenttiosuuden 0,9057 perusteella vaan sen perusteella, kuinka moneen projektiin Suomen

11.1.2023

lasketaan osallistuvan maksajana liittymisen jälkeen. Lähtökohtaisesti Suomi ei tule maksamaan aiemmin käynnistyneistä projekteista. Maksukattona toimii Suomen maksuosuus 0,9057 %, joka on vuoden 2023 osalta noin 9,0 milj. euroa. Naton sihteeristöstä on kuitenkin ilmoitettu, että maksuosuus olisi todennäköisesti maksimissaan 2,4 milj. euroa. Investointiohjelmasta on mahdollista saada myös tulo-rahoitusta, mutta tämä kokonaisuus on vielä täsmentymättä.

DIANA-aloite

DIANA-aloitteen (Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic) tarkoituksena on paikata Naton suorituskykypuutetta Naton sisällä. DIANA toimii ”teknologiakiihdytinten” verkostona (network of Accelerator sites) kaksikäyttöteknologioiden osalta erityisesti niin, että sotilaallisiin haasteisiin etsitään ratkaisua siviilipuolelta, muun muassa startup yritysten joukosta. DIANA toimii myös testikeskusten verkostona. DIANA-aloitteessa ovat mukana kaikki 30 liittolaista, ja Suomen on osallistuttava sen rahoitukseen Naton jäseneksi liittyessään. DIANA rahoitetaan Naton yhteisen budjetin ulkopuolelta ja on siten ylimääräinen kustannuserä liittolaisille. Suomen maksuosuutta DIANA:an ei ole määritetty tarkasti, mutta kokonaisbudjettiin sekä Suomen maksosuuteen perustuen sen arvioidaan olevan noin 500.000 euroa vuosittain vuosien 2023-2030 aikana. Rahoitus tulee painottumaan maksukauden viimeisille vuosille, joten vuonna 2023 Suomen maksuosuuden on arvioitu olevan noin 210.000 euroa.

Naton tavoite käyttää vähintään 2 % BKT:sta puolustusmenoihin

Nato-maat tekivät valtiojohtotasolla Walesin huippukokouksessa vuonna 2014 sitouman (Defence Investment Pledge, DIP) käyttää vähintään 2 % BKT:sta puolustukseen. Madridin huippukokouksessa 2022 tämä sitouma edelleen vahvistettiin Naton jäsenmaiden yhteisenä sitoumuksena. Suomen liittymisneuvotteluissa 4.7.2022 Suomi sitoutui täyttämään tämän tavoitteen. Toinen Naton asettama tavoite on käyttää 20 prosenttia puolustusmenoista materiaalihankintoihin.

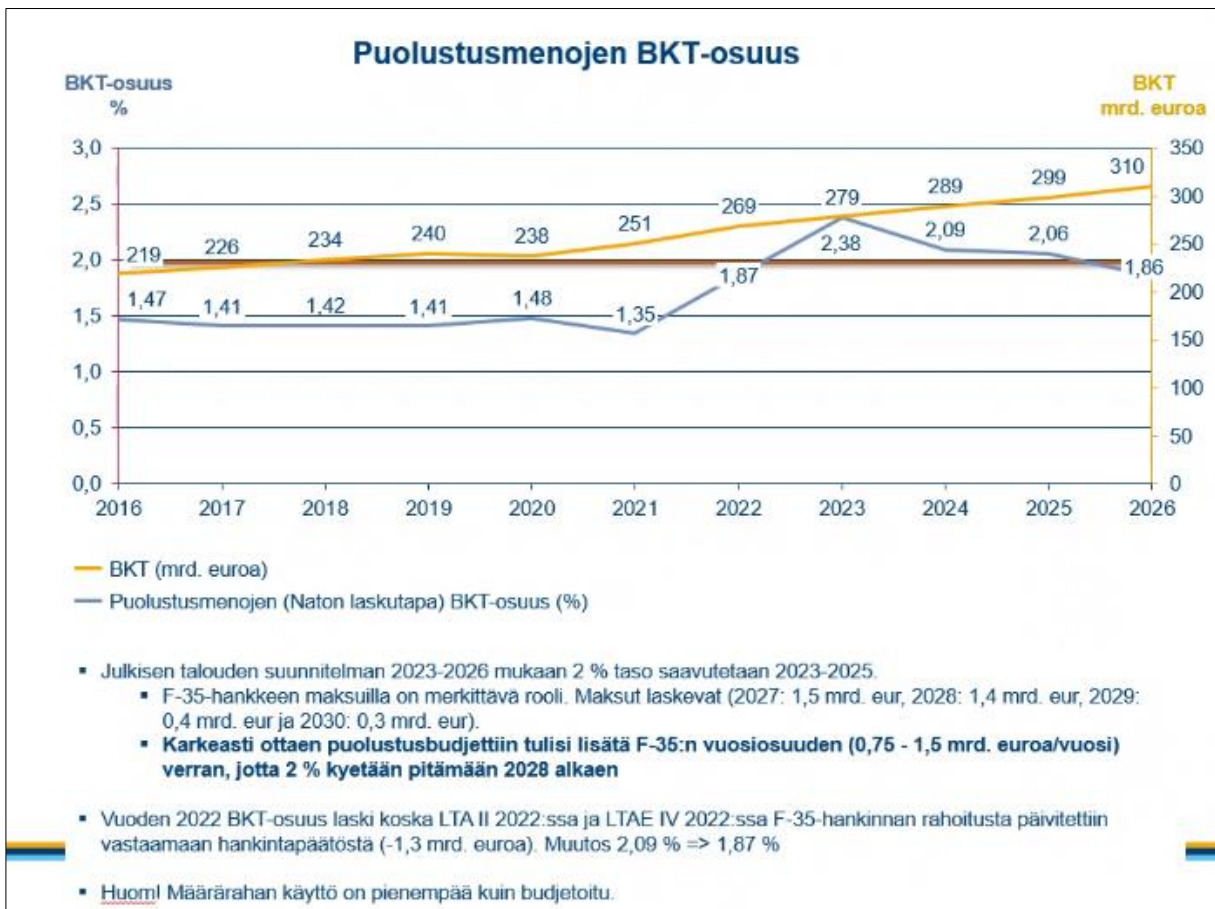
Nato laskee puolustusmenoihin kuuluvaksi:

- PLM:n hallinnonalan pääluokan määrärahat kokonaisuudessaan
- VM:n hallinnonalan pääluokasta Puolustusvoimien sotilaiden ja siviilien eläkkeet,
- UM:n hallinnonalan pääluokasta suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot sekä
- SM:n hallinnonalan pääluokasta rajavartiolaitoksen sotilaalliseen maanpuolustuksen ja rajojen valvontaan liittyvät menot.

Suomen ja Naton välisissä puolustussuunnitteluneuvotteluissa (NDPP) on vahvistettu, miten Suomi tällä hetkellä saavuttaa 2 ja 20 prosentin tavoitteet. Käytettäessä talousarvio- ja vuosien 2023-2026 kehyslukuja, Suomi saavuttaa 2 prosentin tavoitteen vuosina 2023-2025, mutta vuodesta 2026 alkaen puolustusmenot ovat jäämässä alle 2 prosentin tavoitteen. Suomi täyttää Naton materiaalihankintoja koskevan 20 prosentin tavoitteen selkeästi vuosien 2022-2026 aikana.

11.1.2023

Liittymisen taloudelliset vaikutukset puolustushallinnolle

Liittymisen osaksi Naton puolustussuunnitteluprosessia tulee aiheuttamaan tulevina vuosina **merkittäviä lisämääräraharakkeita**. Lisäkustannuksia syntyy Suomelle kohdistettavien suorituskykytavoitteiden toimeenpanosta ja osallistumisesta Naton operatiiviseen suunnitteluun sekä muun muassa Naton rauhanajan tehtävistä, osallistumisesta monikansallisiin suorituskykyhankkeisiin, joukkokontribuutiosta (kustannukset Suomelle asetettavista joukkovelvoitteista yhteisen puolustuksen varautumiseen liittyen), johtamisjärjestelmien rakentamisesta ja niiden yhteensovittamisesta sekä erityyppisistä valmiusvaatimuksista. Puolustusvoimat on jo käynnistänyt Suomelle asetettavien tavoitteiden aiheuttamien muutostarve- ja kustannusanalyysien valmistelun ja laskennan. Tässä vaiheessa puolustussuunnitteluprosessia on kyetty arvioimaan tarkemmin vain henkilöstöön ja johtamisjärjestelmiin liittyviä menoja. Arvio Nato-liittoutumisen kustannusvaikutuksista tarkentuu vuoden 2023 aikana ja puolustusministeriön hallinnonalalle osoitettavien määrärahojen taso tulee osaltaan määrittämään Suomen puolustuskyvyn kehittämisen mahdollisuudet ja Naton Suomelle osoittamien suorituskykytavoitteiden saavuttamisen tason.

Henkilöstöön liittyvissä kysymyksissä on hyvä huomioida, että Natossa toimii yhteensä 400 erilaista komiteaa ja työryhmää, joista noin 350 tulee kuulumaan puolustusministeriön hallinnonalan vastuulle. Puolustusvoimien vastuulla on suurin osa näistä komiteoista ja puolustusministeriölle kuuluu pieni osuus. Loppujen 50 komitean vastuu jakautuu muiden ministeriöiden kesken siten, että suurin osa on ulkoministeriön vastuulla. Komiteatyöskentely on henkilöriippuvaista ja täten liittymisellä Natoon tulee olemaan merkittäviä henkilöstövaikutuksia.

11.1.2023

Puolustusministeriö on esittänyt ensimmäiset maltilliset arviot henkilöstölisäyksistä Suomen pysyvään Nato-edustustoon Brysselissä (NAE), puolustusministeriöön ja Puolustusvoimiin. Puolustusvoimien osalta henkilöstöä tarvitaan sekä Naton rakenteisiin, että kotimaan tukitoimiin. Suomen tulee lähettää 120-150 sotilasta Naton päämajaan, komento- ja joukkorakenteisiin sekä Naton alaisiin virastoihin asteittain tulevien vuosien aikana.

Eduskunta hyväksyi vuoden 2023 talousarviossa yhteensä 2,96 milj. euron määrärahan välittömiin puolustushallinnon lisähenkilöstön rekrytointeihin:

- Puolustusvoimille myönnettiin 2,46 milj. euroa, jolla 18 tehtävää kohdistetaan Natoon ja neljä tehtävää Puolustusvoimiin
- Puolustusministeriölle myönnettiin yhteensä 1,5 milj. euroa, jolla kuusi tehtävää kohdistetaan NAE:een Brysseliin ja puolustusministeriöön viisi tehtävää.

Puolustusministeriö tulee palaamaan näihin lisähenkilöstön rekrytointitarpeisiin että muihin välittömiin lisämäärärahatarpeisiin tulevien vuosien kehusehdotuksissa sekä vuosittaisissa talous- ja lisätalousarvioissa.